

Zevill an net genuch

si keng Moossen, heescht et am Sproch. Hei am Sënn vu „reng-rassegen“ däitschen oder franséischen Ausdréck, déi bei ville vun äis einfach esou (muttwëlles) eralafen. OK, eis Sprooch ass nun emol (wéi Nidderlännesch, Dänesch, Skandinavesch) eng germanesch ... net mat Houdäitsch ze verwiesselen ... dat äis ower duerch de Schoulgebrauch, d'Press an haut vrun allem duerch d'TV „natierlech“ méi op der Zong an der Schreif läit. **Dat manner gebrauchtent Franséisch an eiser „Mësch-Sprooch“ schéngt enger Partie Leit net esou ze leien.** Dat kënnt dacks dohier, datt si selwer alt net grad esou „fiederfoxeg“ am de Gaulle senger Sprooch sinn, d'meescht kee Franséisch liesen a knapps oder glat näischt vu franséischsproochegen TV-Programmer halen. Dat ass schued, well **d'Franséisch ass nun emol en Deel vun eiser beneidenswäerter „Mëschkultur“, deen eis Mammesprooch typesch vun allen anere germanesche Sproochen ënnerscheet...** ower: d'Dier fir d'Englescht iwregens exemplaresch opmécht!

Ee Grondprinzip sollen sech all déi an d'Jillistäsch stiechen, déi eis Sprooch publizistesche gebrauchen: **Do, wou et eiser Wieder gëtt, hunn deer muttwëlleser purer däitscher oder franséischer Ausdréck näischt ze sichen, basta!**... och wa „gemengt“ gëtt, wann um Radio, der TV oder en etlechen Zeitungsartikelcher e gellegen däitschen/franséischen Ausdréck e puermol gebraucht gëtt, da wier en „zeideg“ fir an eisen Dictionnaire (LOD!!!), **ass dat ganz einfach dolaanscht... „donieft“, „à côté de la plaque“.** Eng Bouneschlupp war, ass a gëtt nun emol ni eng „Bounenzopp/soupe aux haricots“; dann hale mir och eis Paschtéitchen, déi (sproochlech) hei ewell laang virun der „bouchée“ oder der „Königinnenpastete“ geschmaacht huet. Deer Beispiller gëtt et leider mat den Honnerten. Och doriwuer wier dann emol e klenge „Concours“ fälleg, gelldir. Mir hale „bäi“!

Muss dat sinn?

Ass iech bewosst, datt mir Ausdréck a Sazdeeler am Lëtzebuergeschen hunn, déi een dacks ëmsoss an iergendenger anerer Sprooch siche geet? Do héiert een dann: Ech hunn dat nach ni héieren/gebraucht; ower wat soll dat dann heeschen? **Mengt jo net, jiddwer Fransous oder Englänner hätt all Wuert aus dem Larousse/„Oxford“ ... am Gebrauch.** Mä mir hunn et nun emol ze vill einfach, fir aus enger „Spléck“ eng „Spalt“ ze maachen, aus „ernimmen“ en „erwähnen“, aus „baussent“ e schéint däitscht „ausserhalb“. „Sidd opmierksam“ schéngt leider och ville Leit méi glënnereg wéi „Passt op“. An eise klenge Concours fir „authentesch“ Lëtzebuergesch hu mir esou vill „Guddes“ erakritt, datt een e klengen Dictionnaire kënnt plangen. Datselwecht fannt dir am Bichelchen ABEEJO, dat iwregens nach ëmmer an eise Bicherbutteker ze kréien ass ... dat wäert och nach weidergoen, an zwar nach vill méi an d'Breet! **Vläicht kënnt een esouguer drun denken, eiser plazeweis eemoleger Sprooch e klengen Eckelchen an der Hickecht vun de sougenannten „immaterielle Wäerter“ vun der Unesco ze verschafen.** Iwwerdrivwen? Vläicht emol net. Mir spannen dee Fuedem emol gedëlleg virun.

Sech op Englesch bretzen

Natierlech huet kee verstännege Mënsch eppes géint dem „Harry Potter“ seng Sprooch; mä och **hei géllt deen Deel vum Sproch, datt „zevill“ keng Mooss ass.** Datt **professionellt Spezialistege-schnadders** am Beruff eng englesch Nues huet, kann ee verstoen, grad ewéi am Dokteschgespréich déi griechesch/laténgesch Ausdréck e ganz bestëmmte Sënn/Wäert hunn. Mä fir-wat solle mir ower bei Reklamme mat engem „Neie Look fir Kids ab zéng Joer“ oder mat „kindly boosten“ dorëmmer flankéieren? Wann dat nëmmen ass fir „guttzemaachen“, da schéngt engem dat „Jaddermunnesse-Lëtzebuergesch“ falsch op der Plaz: „Brout By Mett“ oder „Zoossiss By Jang“; e *spreadsheet* downloaden... dat nennt sech op Däitsch „gestelzt“, wéi dat Déierche mat de laange Been um Waasser. An eiser Sprooch giff ee vu „gebeemt“ schwätzen; esou sinn eng ganz Partie deer glënnereg-gebeemter Ausdréck/Sätz an der Publicitéit ze fannen ... **déi dacks déi Allermeescht emol net zerguttst verstinn** (also dolaanscht!) ... a vu Leit opgesat, déi (héiflech gesot) dacks selwer net een eenzege Saz proppert Englesch schwätze kënnen. Deemno, wat soll dat „Gebretz“?



vum Lex Roth



Aus eise Concours

Wéi dëslescht versprach, kritt dir dann hei nach eng „Gaaschel“ Sätz nogeliwwert, déi eis fläisseg „Mataarbechter“ fir déi flott Spillerei erageschéckt haten (d'Haaptacture fannt dir an deer leschter KLACK-Nummer); et sinn se nach laang net all-eguer. **Schneit iech se vläicht eraus,** a probéiert emol heiansdo och alt nëmmen eng däitsch Iwwersetzung ze maachen; natierlech ass et méiglech, datt een an Dictionnaire vun deer „anerer Sait“ alt emol „Famill“ ka fannen ...

Iwwregens kritt dir all déi 257 Nummere vun eiser KLACK och elo – no deer zolitter Aarbecht vum Patrick Kaell an dem Tom Weidig – op eise Internet-Site!

Hei da fir haut:

Déi Brosel geheit alles op d'Kopp – De Jang ass en Trëllert/Dëlpe/Topert/Dabo – Päerdsbier ass e gutt Gebeess – Eis Gued stréckt nawell zerguttst – Gesolper-tes aus der Haascht, eng Schlabäizi – eng Héiss gëtt eng geschméicheg Britt-zopp – Hal op mat deem Rolzen – Wat hunn déi eng Wull am Tirang – De Jim huet e Verhalt wéi eng Seibecken – Géff dech mat deem Gejupps – Hatt huet de Buuscht voller Knätzelen – Wat deen Tuddeler e Kabes braddelt! – Dat Bëtschel stiicht elauter Dabozegkeeten – Schnauwen a jicken ass méi schappeg wéi pat-schen – Looss dech net an engem Stéck verkëppen – Ech strecken déi verknujelt Kappzich – D'Kënn war schappeg vermoschert a verkoschert – D'Jeanne bitzt mat Stëppelkotteng – De Schlammen hippt deierlech mat de Krätschen – Hie jummt d'Keeleklatz laanscht den Dill – Eng Harespel wibbelt am Spaweck – Sief net esou kuuschteg – Op der Schläich/Schëffel kann een de Koplabung schloen – Hatt ass mat engem aneren doduerch – Dee Blatzkueder huet eng Fisemin wéi eng Bokemaul – Entnäip net nieft engem Seejomessekoup – De Knéckjang huet eng heemlech Mouk – Piddel déi sëlliche Kéngé vun de Gromperen – Dat do ass kee Gemaufels fir e Schaardechen – Dee Wouscht puche mer op den Tipp – De Jos ass ferm bei d'Lisett gelooss ginn – Huel e Schnappeg fir däi Geschnuddels – Déi Ham ass muedseg an huet e Schmecksert – Do hues du dech verträppelt – De Jang huet sech bei deem Geschlupps begladdert – Maach kee Gedäisch, 't ass net dowäert – De Pätter ass an d'Piffkaul getrollt – Géff dech mat deem Gepinschs – Dee Klunnes muss elo d'Pan klaken – D'Jippelcher klammen nach net op den Héngerjuck – Dem Siss säi Knëff ass en topege Flantes – Dat aalt Streckeise flitt an d'Dreckschécht – Looss der net fléiwen a maach dobäi – Passt mat deene Späizmännercher op – Ech sinn erfériert, datt d'Dronkenelle mir aus-gaang sinn – D'Gréid ass bänzeg op Porettenzapp – Maach e Flapp Moschter op dee Wupp – Hei an deem Pull si Kauzekäpp – Et ass eng Harespel an der Spënnchen – De Jos tommelt sech, fir d'Bauzen ze sträichen – Dee Schnuddeler brad-delt, oui sech ze ginn – Ech hat e fatzegen Hick – Hie stong potzpuddelplakeg an der Schwämm – Mich, begann dech an trätel net esou – Hatt hat sech houf-reg erausgeviizt – Ech gi mir do dach keng rappen – Hatt hat hien esou nonee-gemeet, dat näischt méi ze radette war – De Pol läit do ze motzen – De Pir ass d'ën-nescht d'iewesch gefal – Äre klenge Krappert ass e Kriddelschass – Elo ginn ech een huelen – Op dech gëtt Holz getässelt – Anni, maach e bèsse Gréiwen op d'Kniddelen – Mir haten e ganze Koup Kuddelfleck gebafft – Dee Kaffi ass fud-delege Schluutchen – Du has mir eng ferm gekréckelt – De Päinetsch ass mer am Dëppe verbratscht – Ech krut eng Kamell nogehäit – Hie krut eng mat der Schmach gefacht – Maach d'Miissi lo schéin eizi – Dee geet elo geschwë kappen – Hal d'Aen am Grapp – Kuck emol, wat déi kleng Strutz sech ewell mécht – Eist Duerf läit dem Honn hannen – Looss déi Saach nach eng Grimmel mautschen – D'Jéis ass e vermengtent Bëtschel – Hien hält sech dru wéi de Geck un de Bengel – Et reent riicht eran – Deen Zodi dauert ewell e Strapp – D'Kett ass al gou-reg ginn – Fläiss dech, et huet ewell ofgelaut – De Vic ass e fatzege Luussert – D'Modi mécht Fisematenten – Dat do ass mir eendun – Mä ech hal(e) wuel jo – Sief net sou glott – De Jos ronkt nach am Solper – Wëlls du eng Schipp oder e Schierteg – Maach de Spunnes mat dir – Sief net esou glott an tockskäppeg – Gësch war et eng ferm Hänkecht ginn – Kréckel mir keng – Klibber mech, du Hau-li – Wat hu mir der dacks gestiicht – De Bak blouf mir opstoen – De Frippchen hu-et gebinnert a gegotzelt – Deen ass esou rabbeleg, nach Haut a Schank – D'Zara war ni buuschteg an huet s'all begaachelt – Géff mir e Fixspoun, fir eng unze-maachen – Ech knaen déi krupseg Knaus – Hal op mat Pinschen, dees Gesouers hu mir sat – Looss dat Geräbbels nëmmen leien – Piddel dee Roff net op – Mir hunn d'Geléng a woodlegem Waasser entdeet – Ech netze mat der Stränz oui Zull – Maach näischt zum Onwee – Wat bass du e flappege Luppes – D'Schnauer bretzt sech mat hirem ellene Blani – Dee Jelli geet ewéi Zitz – Dat bëselt, wéi wann et leefeg wier – Dat Gedéngels geet mir net – Ech krut den Ducksall gestëbst – De Jang ass erëm op der Kéier – De Misch ass net vun der Heck gepléckt – Deen hat mech bal ermëlzt/erdëmmelt – Dee krut beim Meeschter de Sak – Dorun hunn ech laang kalennert – De Jos huet näischt an der Schier-bel/Klatz/Bëls – Hien huet d'Saach d'Baach eragekéiert – D'Luucht geet zou an et himmeliicht – Ech fleten dech voll – Elo hues du Deng komme gelooss – Mir sinn alt erëm um Dill – Biergaus ass et knubbeleg – De Pol ass erëm verspellegt – Do war ech nees al erfériert – Deen Dräibiz ass och nach en Tockskapp.